

บทวิเคราะห์ ดร.แดนซี่ เลือกตั้งหน้า คิก 4 เส้า เปลี่ยนโฉมการเมืองไทย

(วิเคราะห์จากผลไอเอฟดีโพล คิก 4 เส้าเลือกตั้งหน้า: เพื่อไทย ภูมิใจไทย ประชาชน และพรรคการเมืองใหม่)

โดย: ดร.แดน - ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
ประธานสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา และประธานสถาบันการสร้างชาติ

สรุปผลไอเอฟดีโพล

ไอเอฟดีโพลและเซอร์เวย์ สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (IFD) สัมภาษณ์ความเห็นประชาชนไทยตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เรื่อง "คิก 4 เส้าเลือกตั้งหน้า : เพื่อไทย ภูมิใจไทย ประชาชน และพรรคการเมืองใหม่" จำนวน 1,233 ตัวอย่าง สัมภาษณ์ช่วง 17-23 ตุลาคม 2567 ใน 6 ภูมิภาค ด้วยวิธีสุ่มภาคสนามและโทรศัพท์อย่างละ 50% สุ่มตัวอย่างความน่าจะเป็น Stratified Five-Stage Random Sampling ค่าความผิดพลาด 3% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผลไอเอฟดีโพลชี้ว่า

- ผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการกำหนดทิศทางการเมืองไทย ณ วันนี้ คือ ทักษิณ ชินวัตร (61.07%) รองลงมาคือ เนวิน ชิดชอบ (13.54%) และแพทองธาร ชินวัตร (11.52%)
- ผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการกำหนดทิศทางการเมืองไทยในเลือกตั้งหน้า 2570 คือ ทักษิณ ชินวัตร (20.84%) รองลงมาคือ อนุทิน ชาญวีรกูล (15.41%) ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ (12.33%) และคนที่ประชาชนเชื่อถือศรัทธา มาตั้งพรรคใหม่ ขึ้นมา นำการเมืองไทย (11.60%)
- พรรคที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการกำหนดทิศทางการเมืองไทย ณ วันนี้ 3 อันดับแรกคือ พรรคเพื่อไทย (70.80%) พรรคภูมิใจไทย (19.46%) และพรรคประชาชน (7.46%)
- พรรคที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการกำหนดทิศทางการเมืองไทยในเลือกตั้งหน้า 2570 คือ พรรคประชาชน (31.63%) พรรคเพื่อไทย (29.44%) พรรคภูมิใจไทย (25.55%) และพรรคการเมืองใหม่ที่เรียกความศรัทธาได้ (11.19%)

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน <https://ifd.or.th>, www.ifdpoll.com, FB:สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา IFD, FB: IFD Poll&Survey, E-mail:ifd-pollsurvey@ifdpoll.com, 065-567-2266 คุณจรัรัตน์ ผู้ประสานงาน

การวิเคราะห์ของ ดร.แดน

การเลือกตั้งในปี 2570 อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของการเมืองไทย เมื่อ ดร.แดน - ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ชี้ให้เห็นผ่านการวิเคราะห์ไอเอฟดีโพลว่า ศักยภาพการเมืองครั้งนี้จะกลายเป็น "ศึก 4 เล้า" โดยที่พรรคใหญ่สามพรรคเดิมคือ เพื่อไทย ภูมิใจไทย และพรรคประชาชน จะต้องเผชิญกับคู่แข่งที่สี่ คือ พรรคการเมืองใหม่ที่ประชาชนศรัทธา/เชื่อถือ และคาดว่าจะขึ้นมา มีบทบาทอย่างแข็งแกร่งในสนามเลือกตั้งหน้า

ดร.แดน วิเคราะห์ทิศทางของพรรคใหญ่ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่า ภูมิใจไทยและพรรคประชาชนมีแนวโน้มไปในทิศทางขาขึ้น ส่วนพรรคเพื่อไทยอาจเผชิญกับทิศทางขาลงอย่างชัดเจน การแข่งขันจะยิ่งเข้มข้นขึ้นด้วยการมาของ "พรรคการเมืองใหม่" ซึ่งเป็นที่จับตามองจากประชาชนว่าอาจกวาดชัยชนะถล่มทลาย (landslide) หากมีปัจจัยเกื้อหนุนที่เอื้อต่อการเติบโต และในขณะที่พรรคใหญ่ที่มีอยู่ จะไม่สามารถกวาดคะแนนอย่างถล่มทลายได้ในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ได้แน่นอน สถานการณ์นี้ทำให้หลายฝ่ายต้องจับตามองอย่างใกล้ชิดถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในภูมิทัศน์การเมืองไทย

ผลสำรวจนี้แสดงถึงองค์ประกอบสำคัญที่อาจเป็นปัจจัยในการชนะการเลือกตั้งปี 2570 ดังนี้

- 1) **คนมีบารมีนอกพรรคคำจูน:** การสนับสนุนจากบุคคลที่มีอิทธิพล 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนนิรนามหรือรัฐเชิงลึก ซึ่งมีอิทธิพลมากในการกำกับการเมืองไทยมายาวนานและยังคงต่อเนื่องในอนาคต และกลุ่มผู้มีอำนาจเหนือพรรคที่เปิดตัวให้เห็น เช่น ทักษิณ ชินวัตร, เนวิน ชิดชอบ, และธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ บุคคลเหล่านี้สามารถสร้างผลกระทบต่อการเลือกตั้ง เสริมความเชื่อมั่น ความมั่นคง และความสามารถในการแข่งขันให้กับพรรคการเมือง
- 2) **บ้านใหญ่มีบทบาท:** บ้านใหญ่ เป็นตัวแปรสำคัญ ต้นฐานเสียงท้องถิ่น แรงหนุนพรรคสู่สนามเลือกตั้ง บ้านใหญ่เป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดผลเลือกตั้งทุกยุคทุกสมัย รวมถึงการเลือกตั้งหน้า โดยฐานเสียงท้องถิ่นที่แน่นหนาจากการสนับสนุนของบ้านใหญ่ ช่วยให้พรรคการเมืองเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ลึกซึ้ง ไม่เพียงแต่คงฐานเสียงเดิม แต่ยังขยายไปยังพื้นที่ใกล้เคียงผ่านเครือข่ายที่บ้านใหญ่สร้างขึ้นได้ด้วย อย่างไรก็ตาม บ้านใหญ่ส่วนใหญ่ก็ต่างประเมินอย่างเข้มข้นถึงพรรคที่มีโอกาสชนะสูงสุด ทำให้การเจรจาเพื่อแย่งชิงบ้านใหญ่ทวีความดุเดือดขึ้น
- 3) **เงินสนับสนุน:** พรรคที่มี "ท่อน้ำเลี้ยงดี" มีเงินสนับสนุนที่ต่อเนื่องและมั่นคง เป็นปัจจัยที่ช่วยให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการและสนับสนุนการทำงานการเมืองได้ในระยะยาว และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่มั่นคงให้พรรค อีกทั้งในช่วงการเลือกตั้งจะสามารถจัดการการหาเสียงในระดับที่กว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถทำงานการเมืองและสนามเลือกตั้งได้อย่างต่อเนื่องและทรงพลัง
- 4) **กระแสสื่อจับจ้อง:** พรรคที่กุมกระแสสื่อได้ มีแต้มต่อชิงชัยในสนามเลือกตั้งหน้า กระแสสื่อกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถสร้างความได้เปรียบให้กับพรรคที่รู้จักใช้อย่างชาญฉลาด พรรคใดที่สามารถดึงให้สื่อมาจับจ้องและปรากฏตัว อย่างต่อเนื่องบนหน้าจอและแพลตฟอร์มต่าง ๆ จะมีโอกาสสื่อสารนโยบายและจุดยืนได้อย่างมีพลัง ดึงดูดฐานเสียงเดิมและสร้างกระแสในกลุ่มใหม่ได้ในวงกว้าง พรรคที่กุมสื่อได้ดีจึงเป็นผู้ที่มีแต้มต่ออย่างชัดเจน ขณะที่พรรคที่ยังคงใช้วิถีเดิม ๆ และไม่ปรับตัวเข้ากับการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพ อาจพลาดโอกาสสำคัญและตกขบวนในสนามการเมืองที่เข้มข้นนี้

- 5) **วิสัยทัศน์และนโยบายพรรคเป็นธรรมาภิบาล:** จะทำให้พรรคมีโอกาสครองใจประชาชนและกวาดคะแนนเสียงได้ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ประชาชนใช้ในการตัดสินใจเลือกพรรค โดยพรรคที่มีจุดยืนแน่วแน่ มีวิสัยทัศน์ พร้อมนโยบายที่โดดเด่นและมีแนวทางการปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงได้ จะไม่เพียงดึงดูดฐานเสียงใหม่ แต่ยังเสริมฐานเสียงเดิมได้อย่างแข็งแกร่ง และยังสะท้อนถึงความพร้อมในการบริหารประเทศ สร้างภาพลักษณ์ที่มั่นคงของพรรคและผู้นำ ซึ่งเป็นจุดสำคัญหนึ่งในการแย่งชิงคะแนนเสียงในสนามเลือกตั้งหน้า
- 6) **ผู้นำพรรค/แกนนำพรรคเป็นตัวจุดใจโดดเด่น:** พรรค/แกนนำพรรคที่มีบุคลิกภาพดีน่าดึงดูด วิสัยทัศน์ชัดเจน และภาวะการนำที่เข้มแข็งกลายเป็นจุดดึงดูดคะแนนเสียงสำคัญ ผู้นำที่แสดงถึงความพร้อมในการบริหารประเทศช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในพรรค สร้างฐานเสียงแข็งแกร่ง และกระแสนิยมที่ทำให้พรรคได้รับการสนับสนุนในสนามเลือกตั้งที่เข้มข้น
- 7) **ทำงานร่วมกับพรรคอื่นได้:** งานการเมืองไม่ใช่แค่เรื่องพรรคเดียว พลังจากการสร้างพันธมิตรจากพรรคอื่นที่เข้มแข็งคืออีกปัจจัยสำคัญ พรรคที่มีความสามารถในการเจรจาและทำงานร่วมกับพรรคอื่นได้ ย่อมมีแต้มต่อในการรวมหรือสร้างกลุ่มสามารถผลักดันนโยบายหรือแนวคิดให้ได้รับการสนับสนุน สร้างอำนาจในการเจรจาต่อรอง สร้างภาพลักษณ์ของความเป็นผู้นำที่สามารถบริหารเกมใหญ่ได้อย่างลงตัว และเสริมความแข็งแกร่งของการมีอำนาจและสร้างอิทธิพลในสนามการเมือง
- 8) **การควบคุมกลไกรัฐ:** การควบคุมกลไกรัฐกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่พรรคการเมืองต่างจับตามอง เพราะหากสามารถกุมอำนาจรัฐบาลและมีบทบาทในการบริหารได้ ย่อมเพิ่มความได้เปรียบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะโอกาสในการสร้างผลงานที่จะปรากฏสู่สายตาประชาชน อย่างไรก็ตาม อิทธิพลนี้ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานที่ดีช่วงดำรงตำแหน่งรัฐบาล เพื่อสร้างฐานคะแนนเสียงต่อเนื่อง แต่อาจไปไม่ถึงการเลือกตั้งครั้งหน้า
- 9) **กลไกวุฒิสภา:** หนึ่งในเสาหลักค้ำเกมการเมือง เพิ่มอำนาจพรรคยาวนานข้ามการเลือกตั้งหน้า อิทธิพลในวุฒิสภามีผลมากในการสร้างความได้เปรียบทางการเมือง ช่วยเสริมความแข็งแกร่งให้พรรคคานบพบาทของ ส.ว. และป้องกันการสกัดกั้นจากฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่พรรคต้องการความร่วมมือจากวุฒิสภาในการผ่านร่างกฎหมายหรือแผนงานเชิงนโยบายที่สำคัญ ยิ่งไปกว่านั้น วาระดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่ยาวนานถึง 7 ปี ทำให้พรรคที่มีอิทธิพลในวุฒิสภามีความสามารถรักษาฐานอำนาจทางการเมืองต่อเนื่อง ได้ยาวนานไปกว่าการเลือกตั้งครั้งหน้า
- 10) **นิติจริยสงคราม:** ปัจจุบันมีการใช้นิติจริยสงครามเพื่อสกัดคู่แข่งทางการเมือง กลไกนี้ผสมผสานกระบวนการทางกฎหมายและมาตรฐานจริยธรรมเข้าด้วยกัน มักถูกนำมาใช้ในรูปแบบของการยุบพรรค การตัดสิทธินักการเมือง หรือการคุมเข้มในมาตรฐานในทางหนึ่งสามารถดึงดูดคะแนนเสียงจากประชาชนที่สนับสนุนความโปร่งใสและความเป็นธรรมได้ แต่การใช้นิติจริยสงครามยังเป็นดาบสองคมที่อาจทำให้ประชาชนอาจเคลือบแคลง หากเห็นว่ากลไกเหล่านี้ถูกใช้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นการใช้แนวทางนี้ในช่วงสำคัญทางการเมือง ย่อมสามารถเปลี่ยนโฉมการเมืองไทยได้ ทั้งในแง่ของการสนับสนุนพรรคและความเชื่อมั่นในกระบวนการทางการเมือง
- 11) **การยุบพรรคการเมือง:** การยุบพรรคการเมืองไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อพรรคที่ถูกยุบเท่านั้น แต่ยังเปิดช่องให้พรรคอื่นมีโอกาสได้รับคะแนนเสียงเพิ่มเติมในสนามเลือกตั้ง แต่หากพรรคที่ถูกยุบสามารถหวนกลับมาในรูปของการเปลี่ยนชื่อพรรคการเมืองไทยก็อาจยังคงอยู่ในรูปแบบเดิมที่ประชาชนคุ้นเคย แต่ในอีกฉากทัศน์หนึ่งที่น่าจะเกิดขึ้นได้ การยุบพรรคอาจเป็น

โอกาสสำคัญที่ให้พรรคการเมืองใหม่ผงาดขึ้นมาได้ เป็นทางเลือกใหม่ให้ประชาชน และอาจนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยเห็นมาก่อนในภูมิทัศน์การเมืองไทย

- 12) **พรรคการเมืองใหม่/ผู้นำคนใหม่:** จากผลสำรวจพบว่า ประชาชน 11% ให้ความเห็นว่าพรรคการเมืองใหม่/หรือผู้นำใหม่ที่ประชาชนศรัทธา/เชื่อถือ จะมีอิทธิพลในทางการเมืองในการเลือกตั้งครั้งหน้า นั้นแสดงนัยยะว่าประชาชนจำนวนมากเริ่มมองหาทางเลือกที่แตกต่างจากการเมืองแบบเดิม ดังนั้นหากมีพรรคการเมืองใหม่ที่ประชาชนศรัทธา/เชื่อถือ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลพร้อมด้วยนโยบายที่ชัดเจน และผู้นำโดดเด่น พรรคดังกล่าวอาจสามารถดึงดูดฐานเสียงขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็ว และอาจกลายเป็นปรากฏการณ์ที่นำมาสู่ชัยชนะอย่างถล่มทลายในการเลือกตั้งครั้งหน้า เป็นการเปลี่ยนขั้วใหญ่ทางการเมืองไทย และส่งผลต่อการเปลี่ยนสมดุลทางการเมืองไทยในอนาคต
- 13) **ผลงาน:** แม้ “ผลงาน” จะเป็นปัจจัยที่มีผลน้อยกว่าปัจจัยอื่นข้างต้นในการชิงชัยเลือกตั้งครั้งหน้า แต่ก็เป็นตัวชี้วัดที่ไม่อาจมองข้าม ซึ่งที่ผ่านมาหลายพรรคก็ไม่ได้สร้างผลงานโดดเด่นมากนัก แต่การที่พรรคมีผลงานบางอย่างให้จับต้องได้ยังคงเป็นแต้มต่อในการแย่งชิงพื้นที่ใจประชาชน ส่วนกรณีพรรคการเมืองใหม่ การมีผลงานอาจไม่สำคัญ แต่ขึ้นกับการที่ประชาชนโหยหาทางเลือกใหม่และการสามารถสร้างความศรัทธา/น่าเชื่อถือได้

การเมืองไทยกำลังเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การเลือกตั้งปี 2570 มีแนวโน้มที่จะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการเมืองไทย โดยมี 13 องค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนจากผลโพลดีโพลที่วิเคราะห์จากความคิดเห็นของประชาชนต่อพรรคและผู้นำทางการเมืองทั้ง ณ วันนี้และในการเลือกตั้งหน้า 2570 ซึ่งทำให้การเลือกตั้งครั้งหน้าเป็นเหตุการณ์ที่ต้องจับตามอง